

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЗАПОРІЗЬКА ДЕРЖАВНА ІНЖЕНЕРНА АКАДЕМІЯ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
РЕГІОНАЛЬНИЙ ФОНД ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА
У ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ
THE STATE AGRARIAN UNIVERSITY OF MOLDOVA (Chisinau, Republic of Moldova)
KAUNAS UNIVERSITY OF TECHNOLOGY (Kaunas, Lithuania)
VILNIUS GEDIMINAS TECHNICAL UNIVERSITY (Vilnius, Lithuania)

**СУЧАСНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ТА ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ:
ЕКОНОМІЧНІ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ
АСПЕКТИ**

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

27 жовтня 2018 року

Запоріжжя
2018

Організаційний комітет

Голова організаційного комітету:

Банах Віктор Аркадійович – доктор технічних наук, професор, ректор Запорізької державної інженерної академії.

Заступники голови організаційного комітету:

Коваленко Олена Валеріївна – доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України, завідувач кафедри економіки підприємства Запорізької державної інженерної академії.

Любим Людмила Сергіївна – голова постійної комісії з питань економічного розвитку, інвестицій, регуляторної політики та підприємництва Запорізької обласної ради.

Члени організаційного комітету:

Метеленко Наталя Георгіївна – доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Запорізької державної інженерної академії.

Воронкова Валентина Григорівна – доктор філософських наук, професор, академік Української академії політичних наук, завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії.

Макаренко Андрій Петрович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту Запорізької державної інженерної академії.

Гринько Тетяна Валеріївна – доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України, завідувач кафедри економіки та управління Дніпропетровського національного університету ім. Олеса Гончара.

Маслак Ольга Іванівна – доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України, завідувач кафедри економіки Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Рекомендовано Вченою радою Запорізької державної інженерної академії
(протокол № 13 від 29.11.2018 року)

Сучасні чинники розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики держави: економічні та інституціональні аспекти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 27 жовтня 2018 р.). – Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2018. – 184 с.

ISBN 978-966-916-681-4

До збірника матеріалів конференції увійшли тези доповідей, що стали предметом обговорення учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями розвитку економіки: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції», що відбулася у Запорізькій державній інженерній академії.

Матеріали конференції можуть становити інтерес для наукових працівників, викладачів, студентів вищих навчальних закладів, а також для всіх, хто цікавиться сучасними проблемами та перспективами розвитку підприємництва та фінансово-економічного потенціалу регіону.

УДК 339.9(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Костів І.Я.

СУТНІСТЬ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ:
АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ 7

Лебедева Л.В.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРАДИГМАЛЬНИХ
І КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕОРІЇ ХХІ СТ. 10

Петренко М.А.

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ..... 14

НАПРЯМ 2. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Іринчина І.Б.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК КОНКУРЕНТНА ПЕРЕВАГА
НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ 17

Іщук А.Є., Дворников Д.О.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ 19

Коломієць В.М.

СПЕЦИФІКА ВИЗНАЧЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ
ДЛЯ НАЛАГОДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ ЙОГО ОБЛІКУ 23

Мельник О.Г., Адамів М.Є., Хомік О.В.

«СМАРТ»-МИТНИЦЯ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ
В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ 27

Ніконенко У.М.

ВПЛИВ УМОВ ТОРГІВЛІ НА ДИНАМІКУ ДОХОДУ КРАЇН-ЕКСПОРТЕРІВ
СИРОВИННИХ РЕСУРСІВ 31

Паєвська О.О.

ІННОВАЦІЙНИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ
МІЖНАРОДНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ 35

Радчук Д.О.

ПРАВОВІ МЕЖІ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОСИСТЕМИ..... 38

Туль С.І.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ КРАЇН ЄС 40

НАПРЯМ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Bitoleuova Y. D.

FEATURES OF KAZAKHSTAN BUDGET SYSTEM MANAGEMENT 44

Каркинбаева Ш.И.

ОСОБЕННОСТИ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ
ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В КАЗАХСТАНЕ..... 47

Отже, правові межі здійснення грошово-кредитної політики в рамках ЄСЦБ являють собою розгалужену систему фінансового законодавства з чітко окресленими правами, повноваженнями і зобов'язаннями господарських суб'єктів.

Література:

1. The European System of Central Banks [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/escb_en.pdf.
2. Віртуальний спеціальний курс «Банківська система Європейського Союзу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/index.php/ua/navchannya/virtualnij-spetskurs-vebinar>.
3. Мельник П.В. Банківські системи зарубіжних країн [Електронний ресурс] / П.В. Мельник. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/9-bankvsk-sistemi-zarubjnih-kran-melnik-pv.html>.

Туль С.І.

*старший викладач кафедри міжнародної економіки
Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
м. Полтава, Україна*

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ КРАЇН ЄС

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій безпосередньо впливає на якість життя населення, економічну ефективність бізнесу і держави, а також сприяє виникненню нових форм праці. Масове використання цифрових технологій (смартфонів, планшетів, ноутбуків, 3D-принтерів) швидко змінює традиційні моделі праці. Діджиталізація бізнес-операцій розмиває географічні кордони між країнами і створює в сучасному світі єдиний діджиталізований ринок праці.

У наш час лише в країнах ЄС сформовані основи для адаптації до нових форм дистанційної роботи з використанням цифрових технологій. Тому виникає необхідність у дослідженні ключових тенденцій у сфері праці, які формуються під впливом розвитку цифрових технологій, оскільки вони неминуче будуть впливати на діджиталізацію європейського ринку праці.

Діджиталізація ринку праці – це нове явище у світовій економіці, яке передбачає експоненційне зростання кількості електронних бірж праці,

віртуалізованих майданчиків, онлайн-платформ, які формують єдиний глобальний ринок праці.

Діджиталізований ринок праці характеризується такими особливостями: 1) зростання обсягів робіт, виконаних за рахунок використання цифрових технологій; 2) збільшення кількості електронних бірж праці (посередників між працівниками і роботодавцями); 3) зростання загальної кількості незалежних самозайнятих професіоналів-фрілансерів; 4) поширення нових форм праці на основі укладання контрактів на тимчасове працевлаштування, нульових трудових договорів (*zero hours contract* – трудовий договір, за яким роботодавець не гарантує працівникові щоденну зайнятість і оплачує тільки фактично відпрацьовані години); парасолькових договорів (*umbrella contract* – трудовий договір, який складається з низки індивідуальних договорів); 5) поширення краудсорсингу – залучення «розумного натовпу» для спільного пошуку ефективних бізнес-рішень.

Формування єдиного діджиталізованого ринку праці дає будь-якому бізнесу доступ до великої кількості мобільної робочої сили зі специфічними навичками для вирішення актуальних проблем. Діджиталізована праця передбачає виконання різних видів робіт працівником дистанційно від місця розташування роботодавця на основі використання цифрових технологій та мобільних додатків через електронні біржі праці («Upwork», «Freelancer», «Time etc.», «Clickworker», «PeoplePerHour» та ін.). У наш час транснаціональні корпорації для вирішення внутрішніх питань обробки даних звертаються за допомогою до позаштатних професіоналів через низку онлайн-платформ, що спрощує та пришвидшує процес пошуку необхідного пулу висококваліфікованих кадрів.

Проаналізувавши рівень сформованості діджиталізованого ринку праці у країнах ЄС, необхідно зазначити, що згідно дослідження Асоціації незалежних професіоналів та самозайнятих осіб (Association of Independent Professionals and the Self-Employed – IPSE) у 2015 р. кількість незалежних самозайнятих професіоналів-фрілансерів становила 9,5 млн осіб, тобто 29% від загальної кількості самозайнятих та 4% від обсягу всієї робочої сили країн ЄС. Починаючи з 2000 р. загальна кількість незалежних самозайнятих професіоналів-фрілансерів зросла на 99% [1].

Найбільша кількість таких працівників сконцентрована у розвинутих країнах ЄС із розгалуженою сферою послуг. Незалежні самозайняті професіонали-фрілансери Великої Британії, Італії та Німеччини становлять більше половини самозайнятого населення ЄС, що працює на умовах фрілансу.

У країнах ЄС 30% незалежних самозайнятих професіоналів-фрілансерів виконують роботи у науково-технічному секторі, 15% – у секторі охорони здоров'я та соціального захисту. Отже, можна стверджувати, що особливою

ресою фрілансерів, які зареєстрували свою діяльність у країнах ЄС у порівнянні з фрілансерами інших країн світу, є високий рівень їх підготовки (57% мають найвищий рівень кваліфікації та багаторічний досвід роботи).

Гендерна структура діджиталізованого ринку праці країн ЄС має такий вигляд: 53% серед незалежних самозайнятих професіоналів-фрілансерів складають чоловіки, 47% – жінки. Крім того, необхідно відзначити, що у інформаційно-комунікаційній, фінансовій та страховій сферах діяльності переважають фрілансери чоловічої статі (80% та 70% відповідно), у той час як у сферу охорони здоров'я та соціальної роботи (70%), а також у сферу освіти (56%) значною мірою залучені фрілансери жіночої статі.

Більшість незалежних самозайнятих професіоналів-фрілансерів (60%) у країнах ЄС – це категорія працівників у віці 25-49 років. Другою за величиною категорія – це люди віком 50-64 роки (30%). Європейські незалежні професіонали-фрілансери старші за переважну більшість працівників, які виконують роботи через електронні біржі праці у інших країнах світу, особливо, у порівнянні з країнами, що швидко розвиваються.

Звіт Фундації європейських прогресивних досліджень (FEPS) «Праця у європейській цифровій економіці» (Work in the European gig economy) свідчить, що для переважної більшості представників діджиталізованого ринку праці країн ЄС дохід від фріланс-діяльності не є основним. Лише у найбільш розвинутих європейських країнах (Австрія, Німеччина, Італія, Нідерланди, Велика Британія) доходи від такої діяльності становлять більше половини від загального доходу незалежних самозайнятих професіоналів-фрілансерів [2].

Зважаючи на пришвидшення процесів діджиталізації економіки країн ЄС та формування у майбутньому єдиного діджиталізованого ринку праці основним завданням урядів країн ЄС стає узгодження політик у сфері трудового законодавства. Згідно дослідження Міжнародної організації праці (МОП) і Європейського фонду «Робота в будь-якому місці в будь-який час і її вплив на сферу праці» (Working anytime, anywhere: The effects on the world of work) у Франції та Німеччині здійснюється пошук рішень на рівні компаній, а також розглядаються можливості внесення змін до існуючого законодавства у сфері праці і запровадження нових законів, пов'язаних з дистанційною працею. Наприклад, у ході останнього перегляду Трудового кодексу Франції з'явилося «право на дистанційну роботу» (le droit à la déconnexion) [3]. Крім того, у країнах ЄС діє Європейська рамкова угода про дистанційну роботу (European Framework Agreement on Telework). Однак більша частина таких ініціатив відноситься до формальної дистанційної зайнятості, в той час як основні проблеми, пов'язані з неформальною та тимчасовою дистанційною роботою з використанням цифрових технологій.

Література:

1. Nye L. Understanding Independent Professionals in the EU, 2015 [Electronic resource] / L. Nye, K. Jenkins [Electronic resource] // Centre for Research on Self-Employment. – 2016. – Mode of access: <http://www.crse.co.uk/sites/default/files/Understanding%20Independent%20Professionals%20in%20the%20EU%202015.pdf>.
2. Work in the European gig economy [Electronic resource] // University of Hertfordshire. – 2017. – Mode of access: https://uhra.herts.ac.uk/bitstream/handle/2299/19922/Huws_U_Spencer_N.H._Syrdal_D.S._Holt_K._2017_.pdf?sequence=2.
3. Working anytime, anywhere: The effects on the world of work [Electronic resource] // Eurofound and the International Labour Office, Publications Office of the European Union, Luxembourg, and the International Labour Office, Geneva. – 2017. – Mode of access: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_544138.pdf.